

Što trebate znati o gramatičkim članovima:

Utrum i neutrum:

U švedskom postoje tri gramatička roda: Muški, ženski i srednji.
Imenice se u švedskom dijele na „en-“ i „ett-riječi“.

- Utrum: **Muški** i **ženski** rod → „en-riječi“
- Neutrum: **Srednji** rod → „ett-riječi“

Neodređeni gramatički članovi:

Neodređeni član u švedskom je zasebna riječ.

U švedskom ne postoji množinska forma neodređenog gramatičkog člana.

Neodređeni gramatički članovi su:

- „en“
Pr.:
en katt – jedna mačka
en apa – jedan majmun
- „ett“
Pr.:
ett barn – jedno dijete

Određeni gramatički članovi:

Određeni gramatički članovi ne mogu stajati u rečenici kao zasebna riječ, nego se **pridodaju imenici kao nastavak**.

- „en-riječi“
Pr.:
ona knjiga (određeni) - boken
jedna knjiga (neodređeni) – **en** bok
- „ett-riječi“: Nastavak glasi **-et** !

- Pr.:
ono dijete (određeni) – barnet
jedno dijete (neodređeni) – **ett** barn

Napomena:

Ako osnova riječi završava **samoglasnikom** onda se dodaje samo **-n** ili **-t** kao nastavak.

Znači, **-e-** u nastavku otpada.

Što trebate znati o imenicama u švedskom jeziku:

U švedskom postoji pet **deklinacijskih skupina**:

1. Skupina: Množina završava na -or

Imenice, koje pripadaju prvoj deklinacijskoj skupini, su isključivo en-riječi (utrum).

Obilježja:

- mnoge en-riječi, koje u jednini imaju, kao nastavak, nenaglašeno -a
- nekoliko en-riječi, koje ne završavaju na -a

Tvorba množine:

- imenice u neodređenoj množinskoj formi završavaju na -or
- imenice u određenoj množinskoj formi završavaju na -orna
- kod tvorbe množine otpada -a (nastavak u jednini)

2. Skupina: Množina završava na -ar

Drugo deklinacijskoj skupini pripadaju isključivo en-riječi (utrum).

Obilježja:

- jednosložne en-riječi, koje završavaju suglasnikom
- en-riječi, koje završavaju na -e
- en-riječi, koje završavaju na -el, -en, -er, -dom, -ing, -lek

Tvorba množine:

- imenice u neodređenoj množinskoj formi završavaju na -ar
- imenice u određenoj množinskoj formi završavaju na -arna
- u množini otpada -e (nastavak u jednini)
- ponekad se desi glasovna promjena, pri kojoj -o (u osnovi riječi) postaje -ö; -a postaje -ä.

3. Skupina: Množina završava na -(e)r

Trećoj deklinacijskoj skupini pripadaju jednosložne en-riječi (utrum), ali i nekoliko ett-riječi (neutrum).

Obilježja:

- jednosložne en-riječi, koje završavaju suglasnikom
- imenice koje završavaju suglasnikom
- imenice; posuđenice iz drugih jezika
- nekoliko imenica, koje završavaju samoglasnikom

Tvorba množine:

- imenice u neodređenoj množinskoj formi završavaju na -er
- imenice u određenoj množinskoj formi završavaju na -erna
- imenice, koje završavaju samoglasnikom, u neodređenoj množinskoj formi imaju nastavak -r
- imenice, koje završavaju samoglasnikom, u neodređenoj množinskoj formi imaju nastavak -rna
- može doći do glasovne promjene: -a u -ä; -o u -ö

4. Skupina: množina završava na -n

U četvrtoj deklinacijskoj skupini su isključivo ett-riječi (neutrum).

Obilježja:

- imenice, koje završavaju nenaglašenim samoglasnikom
- nekoliko ett-riječi, koje završavaju na -ande ili -ende

Tvorba množine:

- imenice u neodređenoj množinskoj formi završavaju na -n
- imenice u određenoj množinskoj formi završavaju na -na, a ponekad i na -n

5. Skupina: Množinski nastavci su identični onima u jednini

Imenice u ovoj skupini mogu biti ett-riječi (neutrum) ili en-riječi (neutra).

Obilježja:

- ett-riječi, koje završavaju suglasnikom
- en-riječi, koje završavaju na -ande ili -are
- jednosložne en-riječi

Tvorba množine:

- imenice neodređenoj množinskoj formi imaju isti nastavak kao u jednini
- imenice u određenoj množinskoj formi završavaju na -en

Primjeri za sve deklinacijske skupine:

Skupina	Jednina		Množina		Prijevod
	određeni	neodređeni	određeni	neodređeni	
1. Skupina	väskan	en väska	väskorna	väskor	torba
2. Skupina	leken	en lek	lekarna	lekar	igra
3. Skupina	boken	en bok	böckerna	böcker	knjiga
4. Skupina	äpplet	ett äpple	äpplena	äpplen	jabuka
5. Skupina	huset	ett hus	husen	hus	kuća

Padeži u švedskom:

U švedskom postoji dva padeža:

- **Nominativ:**
Osnovna forma u kojoj učite sve imenice.
- **Genitiv:**
Označava vlasništvo i posjednički odnos

Pr.:

- **određena forma**
Nominativ: onaj konj – hästen
Genitiv: onog konja – hästens
- **neodređena forma**
Nominativ: jedan momak – en ungkarl
Genitiv: jednog momka – en ungarls

Tvorba riječi u švedskom:

- Imenične složenice - Komposite:
Postoje imenice, koje se izravno sastavljaju, i imenice, koje se povezuju slovom **-s** ili **-e**.

Pr.:

huvudvärk – glavobolja
skrivbordsstol – stolica za radni stol

- Uvećanice i umanjenice (Diminutiv):
Umanjenica: „**liten**“, „**lille**“ oder „**små**“
Uvećanica: „**stora**-“/ „**store**-“

Pr.:

lillebror – mali (mlađi) brat
storasyster – velika (starija) sestra

- Poimeničavanje:
Poimeničavanje je tvorbeni proces, kojim nastaje nova riječ, istog oblika, ali drugačijih gramatičkih osobina.
U švedskom se pridjevi, dodavanjem prefiksa **den** ili **det**, mogu pretvoriti u imenice.

Pr.:

det goda – dobrota (dobar)
den trofasta – odanost (odan)

Što trebate znati o pridjevima u švedskom jeziku:

U švedskom se razlikuju jaki (neodređeni) i slabi (određeni) pridjevi.

Neodređena forma jakog pridjeva:

Jaki pridjevi uvijek stoje uz neodređeni član.

Tvorba:

- Utrum jednine (en-riječi) – ne dodaje se nastavak
- Neutrum jednine (ett-riječi) – dodaje se nastavak **-t**
- Množina – pridjevu se uvijek dodaje **-a**. Utrum i neutrum se ne razlikuju u množini

Pr.:

stor – velik

en **stor** bil – velik automobil

ett **stort** rum – velika soba

stora bilar – veliki automobili

Određena forma slabog pridjeva:

Određena forma švedskog pridjeva odgovara neodređenoj množinskoj formi + „pridjevni član“.

	Jednian	Množina
Utrum (en-riječi)	den stora bilen veliki automobil	de stora bilarna veliki automobili
Neutrum (ett-riječi)	det stora rummet velika soba	de stora rummen velike sobe

„gammal“ i „liten“

	Jednina	Množina
Utrum (en-riječi)	gammal (hr. star) liten, lilla (hr. mal)	gamla små
Neutrum (ett-riječi)	gammalt litet, lilla	gamla små

Obratite pažnju i na razliku između određene i neodređene forme pridjeva.

Pr.:

En gammal gumma klappar en liten katt.

- Jedna stara žena mazi jednu malu mačku.

Den gamla gumman klappar den lilla katten.

- Ona stara žena mazi onu malu mačku.

Gamla gummor klappar **små katter**.

- Stare žene maze male mačke.

Komparacija pridjeva u švedskom:

Pridjevi se mogu komparirati na dva načina.

1. Način

Komparativ: Pozitiv pridjeva + „-are“

Superlativ: Pozitiv pridjeva + „-ast“

Pr.:

snabb → snabbare → snabbast

brz → brzi → najbrži

2. Način

Komparativ: „mer“ + pridjev

Superlativ: „mest“ + pridjev

Pr.:

praktisk → **mer** praktisk → **mest** praktisk

praktičan → praktičniji → najpraktičniji

Što trebate znati o priložima u švedskom:

Tvorba priloga iz pridjeva:

1. Postupak

Osnovna forma priloga + **-t**

Pr.:

Pridjev	Prilog	Primjer
rolig smiješan	roligt smiješno, lijepo	Vad roligt det var att träffas! Kako lijepo, da smo se sreli!

2. Postupak

Prilozi na završetak **-lig + -en**

Pridjev	Prilog	Primjer
förmodlig vjerojatan	förmodligen vjerojatno	Affären har förmodligen stängt idag. Trgovina je danas vjerojatno zatvorena.

3. Postupak

Prilog u neutrumu sa završetkom **-ligt + -vis**

Pridjev	Prilog	Primjer
fvanligt običan	vanligtvis obično	Vanligtvis sover jag till kl. 10 på lördagar. Obično subotom spavam do 10.

Komparacija priloga u švedskom:

Komparativ: Osnovna forma priloga (bez -t) + „-are“

Superlativ: Osnovna forma priloga (bez -t) + „-ast“

Pr.:

Margit står **nära** mamma, Emma står **närmare**, men Felicia står **närmast**.

- Margit stoji **blizu** svoje majke, Emma stoji još **bliže**, a Felicia joj stoji **najbliže**.

Vremenski prilozi:

... odgovaraju na pitanja: kada? / koliko dugo? / koliko često?

först (prvo, kao prvo), alltid (uvijek), idag (danas), senare (kasnije, poslije), ofta (često)

Mjesni prilozi:

... odgovaraju na pitanja: kuda? / gdje?

Važni mjesni prilozi su:

här (ovdje), där (ondje), uppe (gore), nere (dolje)

Uzročni prilozi:

... odgovaraju na pitanja: zašto? / zbog čega?

eftersom (stoga što, zato što), på grund av (zbog), alltså (stoga, zato), följaktligen (stoga, iz tog razloga)

Načinski prilozi:

... odgovaraju na pitanja: kako? / na koji način?

bra (dobro), dålig (loše), lätt/enkel (jednostavno), svår (teško)

Što trebate znati o glagolima u švedskom:

Glagoli se u švedskom jeziku dijele na četiri konjugacijske skupine.

1. Skupina:

- Glagolska osnova završava na -a
- glagolska osnova = infinitiv

2. Skupina:

- Glagolska osnova završava suglasnikom
- ✓ Skupina 2a: završava zvučnim suglasnikom
- ✓ Skupina 2b: završava bezvučnim suglasnikom

3. Skupina:

- Glagoli su jednosložni
- Glagoli završavaju samoglasnikom (ne na -a)
- Glagolska osnova = infinitiv

4. Skupina:

- Nepravilni glagoli

Konjugacija prezenta, preterita i perfekta

Skupina 1				
Infinitiv	Prezent	Preterit	Perfekt (ha+supin)	Glagolska osnova
att dansa (plesati)	dansar	dansade	har dansat	dansa
	-r	-de	-t	

Skupina 2a				
Infinitiv	Prezent	Preterit	Perfekt (ha+supin)	Glagolska osnova
att bestämma (odrediti, utvrditi)	bestämmer	bestämde	har bestämt	bestäm
	-er	-de	-t	

Skupina 2b				
Infinitiv	Prezent	Preterit	Perfekt (ha+supin)	Glagolska osnova
att köpa (kupiti)	köper	köpte	har köpt	köp
	-er	-te	-t	

Skupina 3				
Infinitiv	Prezent	Preterit	Perfekt (ha+supin)	Glagolska osnova
att bo (stanovati)	bor	bodde	har bott	bo
	-r	-dde	-tt	

Skupina 4				
Infinitiv	Prezent	Preterit	Perfekt (ha+supin)	Glagolska osnova
att skriva (pisati)	skriver	skrev	har skrivit	skriv

Supin:

je vrsta glagolske imenice, koja u hrvatskom predstavlja krnji oblik infinitiva u izrazima kao što su:

moram kuhati, hoću kuhati, kuhat ću...

U švedskom se supin tvori u:

- 1. i 2. konjugacijskoj skupini s -t
- 3. konjugacijskoj skupini s -tt
- 4. konjugacijskoj skupini s -it ili -tt

Pluskvamperfekt u švedskom:

u švedskom se pluskvamperfekt tvori kao:

„hade“ + Supinum

Futur u švedskom:

U švedskom postoje tri načina kojima se može tvoriti futur.

- Uporabom prezenta
Pr.:
Imorgon arbetar jag inte.
Sutra ne idem na posao.
- „kommer att“ + infinitiv
Pr.:
Imorgon kommer solen att skina.

Sutra će biti sunčano.

- „ska“ ili „tänker“ + infinitiv
Pr.:
Jag ska resa till Sverige.
Otputovat ću u Švedsku.

Particip u švedskom:

Particip prezenta:

- Glavno pravilo: Na infinitiv glagola se dodaje nastavak **-ande**.
Pr.:
Skratt**ande** gick jag från klassrummet.
Smijući se, sam napustio razrednu učionicu.
- Završava li glagolska osnova dugim naglašenim samoglasnikom, onda se dodaje nastavak **-ende**.
Pr.:
Le**ende** gick hon in i rummet.
Smijući se, je ušla u sobu.
- Završava li glagolska osnova na -a, onda se taj ne udvostručava u prezentu participala!
Pr.:
De blev sitt**ande** på caféet i flera timmar.
Ostali su sjediti u kafiću još nekoliko sati.

Particip perfekta:

Particip perfekta uvijek stoji uz subjekt. Particip perfekta se prilagođava gramatičkom rodu i broju. Znači, ponaša se kao pridjev.

Tvorba participia perfekta:

Glagolska osnova + nastavak, ovisno o konjugacijskoj skupini

Konjugacijska skupina 1: -d/-t/-de
Konjugacijska skupina 2a: -d/-t/-da
Konjugacijska skupina 2b: -t/-t/-t
Konjugacijska skupina 3: -dd/-tt/-dda
Konjugacijska skupina 4: -en/-et/-na

Imperativ u švedskom:

Glagolska osnova = imperativ

1. Konjugacijska skupina: Pr.: fråga (Infinitiv) → fråga! (Imperativ)
2. Konjugacijska skupina: Pr.: läsa (Infinitiv) → läs! (Imperativ)
3. Konjugacijska skupina: Pr.: sy (Infinitiv) → sy! (Imperativ)
4. Konjugacijska skupina: Pr.: skriva (Infinitiv) → skriv! (Imperativ)

Kondicional u švedskom:

U švedskom postoje dvije vrste kondicionala.

- Kondicional 1.: „skulle“ (htjeti) + **infinitiv** izrečenog glagola
- Kondicional 2.: „skulle“ + „ha“ + **supin** izrečenog glagola

„vara“ - pomoćni glagol „biti“:

Nepravilni pomoćni glagol „vara“			
Infinitiv	Prezent	Preterit	Perfekt
vara	är	var	har varit

Što trebate znati o zamjenicama u švedskom:

Osobne zamjenice		
Jednina	jag	ja
	du	ti
	han	on
	hon	ona
	den/det	ono
Množina	vi	mi
	ni	vi
	de	oni

Objektna forma osobnih zamjenica		
Jednina	mig	ja / mene
	dig	ti / tebe
	honom	on / njega
	henne	ona / nju
	den/det	ono / ono
Množina	oss	mi / nas
	er	vi / vas
	dem	oni / njih

Posvojne zamjenice:

S posvojnim zamjenicama se može izraziti vlasništvo i posjednički odnos. U švedskom se posvojne zamjenice dekliniraju i prilagođavaju se imenici.

Postoje dvije vrste posvojnih zamjenica:

- **Povratne:** sin (en-riječi), sitt (ett-riječi), sina (množina)

Povratno posvojne zamjenice			
Jednina		Množina	Prijevod
en-riječi	ett-riječi	en- & ett-riječi	
min	mitt	mina	moje
din	ditt	dina	tvoje
sin/sin/sin	sitt/sitt/sitt	sina/sina/sina	njeno/njegovo
vår	vårt	våra	naše
er	ert	era	vaše
sin	sitt	sina	njihovo

- **Ne-povratne:** hans (en-riječi), hennes (ett-riječi), dess (množina)

Ne-povratno posvojne zamjenice			
Jednina		Množina	Prijevod
en-riječi	ett-riječi	en- & ett-riječi	
min	mitt	mina	moje
din	ditt	dina	tvoje
hans/hennes/ dess*	hans/hennes/ dess*	hans/hennes/ dess*	njeno/njegovo

vår	vårt	våra	naše
er	ert	era	vaše
deras	deras	deras	njihovo

*Napomena: „dess“ se jako rijetko koristi.

Pokazne zamjenice u švedskom:

Pokazne zamjenice: den här / det här			
en-riječi	ett-riječi	Množina (en- & ett-riječi)	Prijevod
den här	det här	de här	diese/dieser/dieses

Pokazne zamjenice: det där / den där			
en-riječi	ett-riječi	Množina (en- & ett-riječi)	Prijevod
den där	det där	de där	jene/jener/jenes

Povratne zamjenice u švedskom:

Povratne zamjenice su u švedskom dio povratnih glagola i uvijek stoje uz njih u rečenici.

Povratne zamjenice	
mig	1. Lice jd. (sebe)
dig	2. Lice jd. (sebe)
sig	3. Lice jd. (sebe)
oss	1. Lice mn. (sebe)
er	2. Lice mn. (sebe)
sig	3. Lice mn. (sebe)

Odnosne zamjenice u švedskom:

U švedskom postoji jedna odnosna zamjenica, koja glasi „**som**“, i koja je osim toga nepromjenjiva. Često se „**som**“ može i u potpunosti izostaviti. Ta se situacija pojavljuje, se zamjenica odnosi na subjekt rečenice.

U principu vrijedi, da se odnosnom zamjenicom određuje zavisna rečenica, kojom se opisuje imenica iz nezavisne rečenice.

Pr.:

Det är den nya klänningen **som** jag har köpt.

Ovo je nova haljina, **koju** sam si kupila.

Postoji i odnosna zamjenica „**vars**“, koja je ustvari zamjenica „**som**“ u genitivu.

Pr.:

Hunden, **vars** ägare är så trevlig, är min granne.

Pas, **čiji** je vlasnik tako drag, je moj susjed.

Upitne zamjenice u švedskom:

Upitne zamjenice „**vem**“ (tko, koga, komu, kome, kime) i „**vad**“ (što, čega, čemu, čime) se ne dekliniraju, već zadržavaju uvijek isti oblik.

Pr.:

Vem var det? - **Tko** je to bio?

Vad sa han? - **Što** je rekao?

Zamjenica „**vilken**“ (koji) uvijek stoji uz imenice s neodređenom formom.

vilken + imenica (neodređena forma)

Upitna zamjenica vilken		
Muški rod	Ženski rod	Množina
vilken (koji)	vilket (koja)	vilka (koji/koje)

Pr.:

Vilket hotell kan du rekommendera för oss?

Koji hotel nam možeš preporučiti?

Neodređene zamjenice - „**någon**“

Zamjenica „**någon**“ može imati slijedeća značenja:

netko, itko, bilo tko, nešto, isto, bilo što

en-riječi	ett-riječi	Množina
någon	något	några

Pr.:

Har **någon** sett Kristina?

Je li **netko** vidio Kristinu?

Što trebate znati o građi rečenica u švedskom:

Negacija u švedskom:

Izjavna rečenica s negacijom

Niječna rečenica = glagol + „**inte**“

Pr.:

Han vet **inte**.

Ne znam.

Upitna rečenica s negacijom:

Kod upitnih rečenica „**inte**“ može stajati ispred ili iza subjekta.

Napomena: ako „**inte**“ stoji ispred subjekta, onda je subjekt naglašen.

Pr.:

Har du **inte** tid?

Je li **nemaš** vremena?

Har **inte** du lust att laga mat?

Nemaš li volje kuhati?

Usklična rečenica s negacijom:

Kod niječnih rečenica u imperativu, „**inte**“ stoji iza glagola.

Pr.:

Skrik **inte** så högt!

Ne viči tako glasno!

Brojevi na švedskom:

Brojevi od 1 do 10	
en/ett	jedan
två	dva
tre	tri
fyra	četiri
fem	pet
sex	šest
sju	sedam
åtta	osam
nio	devet
tio	deset

Brojevi od 11 do 20	
elva	jedanaest
tolv	dvanaest
tretton	trinaest
fjorton	četрнаest
femton	petnaest
sexton	šesnaest

Brojevi od 11 do 20	
sjutton	sedamnaest
arton	osamnaest
nitton	devetnaest
tjugo	dvadeset

Brojevi od 21 do 100	
tjugoett	dvadeset jedan
tjugotvå	dvadeset dva
tjugotre	dvadeset tri
trettio	trideset
fyrtio	četrdeset
femtio	pedeset
sextio	šezdeset
sjuttio	sedamdeset
åttio	osamdeset
nittio	devedeset
hundra	sto